

Női íráshasználat és kéziratos kultúra a hosszú 19. században – beszámoló a konferenciáról –

A Bölcsészettudományi Kutatóközpont Irodalomtudományi Intézete 2021. október 21–22-én *Női íráshasználat és kéziratos kultúra a hosszú 19. században* címmel rendezte meg a női írás 19. századi történetének feltárását ösztönző biennális konferenciasorozatának harmadik rendezvényét.

A már hagyományosan az MTA Könyvtár és Információs Központban megtartott tanácskozás a 2019-es konferencia témája után, mely a nők és az időszak kiadványok, illetve a nyomtatott nyilvánosság kapcsolatát vizsgálta, ezúttal a nőknek az egykorú kéziratos kultúrában való részvételére összpontosított. Célja azoknak a társadalmi-kulturális gyakorlatoknak a rekonstruálása volt, amelyek a hosszú 19. századi kéziratosságban, a nyomtatott kiadványok gyorsan növekvő piaca mellett, még mindig léteztek. A tanácskozás egyrészt azon az előfeltevésen alapult, hogy a kéziratos szöveghasználatot a nyomtatás expanziója nem számolta fel maradéktalanul, és hogy a kéziratos kultúra a nyomtatott nyilvánossággal párhuzamosan létező, attól eltérő kommunikációs lehetőségeket rejtett magában a vonatkozó időszakban. A konferencia másik előfeltevése szerint pedig a nőknek a 19. század közepétől a nyomtatott nyilvánosságban való egyre intenzívebb jelenléte nem zárta ki, csupán kiegészítette a kéziratos szövegprodukción és -használatban való részvételüket.

A tanácskozáson tizennégy előadás hangzott el magyarországi és külföldi (bécsi, illetve kolozsvári) kutatóműhelyeket képviselő szakemberektől és fiatal kutatóktól. A Bölcsészettudományi Kutatóközpontot több kollégánk is képviselte előadói, illetve elnöki minőségben: [Csörsz Rumen István](#) (BTK Irodalomtudományi Intézet), [Czeferner Dóra](#) (BTK Történettudományi Intézet), [Domokos Mariann](#) (BTK Néprajztudományi Intézet), [Fórizs Gergely](#) (BTK Irodalomtudományi Intézet), [Gyáni Gábor](#) (BTK Történettudományi Intézet), [Mészáros Gábor](#) (BTK Irodalomtudományi Intézet), [Török Zsuzsa](#) (BTK Irodalomtudományi Intézet). A kétnapos tanácskozás előadásai a 18. század legvégétől a 19–20. század fordulójáig tekintették át a nőknek a kéziratos szövegek létrehozásában és használatában való részvételét. A nők levél- és naplóiíróként, kéziratos versek és versgyűjtemények szerzőiként és címzettjeként, kéziratos ételreceptek lejegyzőjeként, iratrendezőként és -archiválóként változatos szerepkörökben vettek részt a kéziratos kultúra alakításában, az írást pedig privát írásgyakorlatként és a társasági kommunikáció megteremtésének és fenntartásának eszközeként egyaránt használták. A tanácskozás előadásai azt az előfeltevést is visszaigazolták, mely szerint a 19. századi kéziratos nyilvánosság tanulmányozása elválaszthatatlan a nyomtatott kultúra vizsgálatától, a kéziratosság és a nyomtatás a szóban forgó időszakban sokrétűen egybefonódó, egymást kiegészítő, egymásra reflektáló mediális lehetőségek.